

Ingen ska ångra sin utbildning

Saco studentråds politiska program 2017-2020
- Visioner för den högre utbildningen

Ingen ska ångra sin utbildning

Saco studentråds politiska program 2017-2020 - Visioner för den högre utbildningen
Kongress 2016

© Kongress 2016 och Saco [Årtal]

Tryckeri: [Tryckeri, årtal]

Upplaga: [Upplaga]

ISBN: [ISBN]

www.saco.se

Inledning

Saco studentråd är Sveriges största fackliga studentorganisation och vi utgör student- och framtidsrösten inom Saco. Runt 100 000 av Sacos över 600 000 medlemmar är studenter, vilka är organiserade i de flesta av Sacos förbund. Våra studentsektioner samlar medlemmar inom nästan alla utbildningar på högskoleorter över hela landet. Medlemmarna är allt från högskolenybjörjare till studerande på forskarutbildningen.

Saco studentråd finns för att driva studentsektionernas gemensamma frågor som är av vikt för alla studenter. Vi påverkar utbildnings- och arbetsmarknadspolitiken för studenter och ny nyexaminerades situation. Saco studentråd delar Sacos vision om *ett kunskapssamhälle för alla, med en hög kunskapsnivå, högt välbefinnande och stor individuell frihet under ansvar*. En grundläggande princip för högre utbildning är att den ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Det här är Saco Studentråds politiska program. Det innehåller visioner och åsikter om hur vi tycker att den högre utbildningen ska vara utformad och är ett av studentrådets grundläggande styrdokument. Saco studentråds vision är desamma som uttrycks i det politiska programmet, såväl i titel som i delvisioner.

Det politiska programmet utgår ifrån Saco studentråds visioner för Sveriges högre utbildning. I vardera kapitel beskrivs visionen, studentrådets politiska ståndpunkter samt våra förslag för en hållbar, kvalitetsfrämjande högskolepolitik. Saco studentråds visioner är:

- Alla studenter ska garanteras en utbildning av hög kvalitet
- Alla som vill läsa en högre utbildning ska ha möjlighet att göra det
- Alla ska känna sig trygga under utbildningstiden
- Högre utbildning ska ge goda förutsättningar att hitta rätt jobb, inte bara ett jobb
- Högre utbildning ska främja kreativitet och nytänkande

Innehåll

Kvalitet

Alla studenter ska garanteras en utbildning av hög kvalitet 5

En god anknytning till forskning 5

En hög kvalitet i undervisningen 5

Vägar in i högskolan

Studenters bakgrund ska inte avgöra möjligheten att läsa en högre utbildning 7

Rekrytering och antagning 7

Utbildningskedjan måste hålla samman 8

Ingen ska ångra sin utbildning – vikten av informerade studieval 8

Högre utbildning som plattform för integration 8

Trygghet under studietiden

Alla ska känna sig trygga under utbildningstiden 10

Studiemiljö 10

Ekonomisk trygghet 10

Trygghet i socialförsäkringarna 11

Studentbostäder 11

Trygghet för doktorander 12

Rättssäkerhet och trygghet vid examination och betyg 12

Arbetsanknytning och genomströmning

Högre utbildning ska ge goda förutsättningar att hitta rätt jobb, inte bara ett jobb 14

Arbetslivsanknytning i högre utbildning 14

Smidiga vägar genom högre utbildning 15

Ta vara på internationell kompetens 15

Kreativitet och nytänkande

Högre utbildning ska främja kreativitet och nytänkande 16

Alla studenter ska garanteras en utbildning av hög kvalitet

En utbildning av hög kvalitet låter studenten utveckla sin fulla potential. Den ställer höga krav på studenternas studieinsats. Höga krav på studenterna medför även höga krav på lärosätena. Lärosätena ska ge studenter goda förutsättningar att nå uppsatta examens- och kursmål, såsom kritiskt tänkande, problemlösning och självständighet, liksom personliga mål. En utbildning av hög kvalitet förutsätter att studenter får tillräcklig kontakt med undervisande personal. Det avser såväl lärarledd tid och genomtänkta uppgifter som möjlighet till återkoppling på det egna arbetet.

En god anknytning till forskning

Forskningsanknytning i högre utbildning är en grundläggande kvalitetsaspekt. All högre utbildning ska genomsyras av en nära koppling till dagsaktuell forskning och vetenskapliga metoder. Det förutsätter att en väsentlig del av den undervisande personalen har en forskarbakgrund.

Därför anser Saco studentråd att:

- Andelen basanslag ska höjas så att fler universitetslärare får möjlighet till tillsvidareanställning, forskarutbildning och forskning.
- Det ska finnas en hög andel undervisande forskningsaktiva lärare på såväl grundnivå som avancerad nivå.

En hög kvalitet i undervisningen

Svensk högskolepedagogik ska ligga i framkant. Det kräver att lärosäten utbildar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Lärarkontakt, pedagogiskt samt didaktiskt tillvägagångs- och examinationssätt ska vara utformade efter utbildningens mål och studenternas behov. Grundläggande för detta är att målen inom all högre utbildning måste vara utarbetade med relevans för den studerande, akademien, den framtida professionen, arbetslivet och samhället.

Därför anser Saco studentråd att:

- Resurstilldelningssystemet behöver reformeras så att alla utbildningar får de resurser som krävs för att kunna hålla en hög kvalitet.
- Lärosäten ska erbjuda undervisning med lärare som genomgått vetenskapligt grundad högskolepedagogisk utbildning.
- Pedagogisk och didaktisk kompetens samt undervisningserfarenhet ska vara meriterande vid tillsättning av lärartjänster på lärosätena.

- Examination och resultat ska vara såväl nationellt som internationellt jämförbara, för att gynna rörlighet under och efter högre studier.
- Andelen lärarledd tid och kontakten mellan lärare och student ska uppfylla studentens behov för att uppnå målen. Med lärarkontakt avses föreläsningar, lektioner, seminarier, handledning och respons på examinationer.
- Studenter ska medverka i utformning och granskning av all högre utbildning samt i styrningen av densamma.

Studenters bakgrund ska inte avgöra möjligheten att läsa en högre utbildning

Utbildning har en central funktion i en demokrati. Alla individer, oavsett bakgrund, ska ges lika förutsättningar att söka till och slutföra en högre utbildning. Det är en grundpelare i vår vision om ett kunskapssamhälle för alla.

Därför anser Saco Studentråd att:

- All högre utbildning ska vara avgiftsfri och att avgiftsfriheten ska omfatta alla studenter.
- Lärosätena ska arbeta aktivt för att den högre utbildningen genomsyras av såväl ett tillgänglighetsperspektiv som ett inkluderande förhållningssätt.
- Lärosätena ska verka för att ett normkritiskt perspektiv tillämpas i verksamheten samt att lärare och annan undervisande personal ska ha genomgått utbildning och kontinuerligt fortbildas i normkritik och inkluderande förhållningssätt.

Rekrytering och antagning

För att den högre utbildningen ska vara tillgänglig för en heterogen studentgrupp behöver det finnas flera vägar såväl till som genom högre utbildning. Utbildningsvalen styrs idag i hög grad av kön och social bakgrund, det måste ändras. Den högre utbildningen behöver vara flexibel och utveckla nya lösningar för att möjliggöra en större mångfald av studenter.

Rekryteringen till högskolan kan breddas genom att antagningssystemet anpassas för att kunna identifiera, inte bara de förkunskaper som krävs för att klara utbildningen, utan även den sökandes motivation. Dagens urvalskriterier är för stela och leder till att många studenter med rätt kompetenser inte får chansen att läsa en högre utbildning. Antagningssystemet måste därför utvecklas för att fånga fler individer med förutsättningar att nå examensmålen efter avklarad utbildning.

Därför anser Saco Studentråd att:

- Alternativa antagningsformer ska användas som ett komplement till traditionell antagning då det främjar mångfald bland studenter.
- Det ska finnas möjligheter att få utländska studiemeriter tillgodoräknade och reell kompetens validerad.
- Studie- och yrkesvägledningen genom hela utbildningskedjan ska stärkas.

Utbildningskedjan måste hålla samman

För att den högre utbildningen ska kunna hålla hög kvalitet samt att studenter ska kunna slutföra sina studier är grund- och gymnasieskolan avgörande. Elever måste ges goda förutsättningar att uppnå de kunskaper som krävs för att kunna söka och senare tillgodogöra sig högre utbildning. En nationell finansiering med kompensatoriska inslag och ett statligt huvudmannaskap är grundförutsättningar för en likvärdig grund- och gymnasieskola.

Därför anser Saco Studentråd att:

- Staten ska ta över skolans huvudmannaskap.
- Skolans finansiering bör vara kompensatorisk.
- Det ska vara möjligt att i efterhand komplettera grund- och gymnasieskola för att erhålla högskolebehörighet.

Ingen ska ångra sin utbildning – vikten av informerade studieval

En högre utbildning är en investering för livet. Valet av utbildning är därför ett viktigt men också ett komplext beslut. Blivande studenter behöver goda förutsättningar för att kunna göra väl avvägda utbildningsval. Utöver en välfungerande studie- och yrkesvägledning i grund- och gymnasieskolan krävs det tillförlitlig och lättillgänglig information om utbildningar och lärosäten för att blivande studenter oavsett bakgrund ska kunna göra informerade val.

Därför anser Saco Studentråd att:

- Det ska finnas tillförlitlig och lättillgänglig information om utbildningarnas kvalitet, innehåll och utfall. Informationen ska vara jämförbar mellan lärosätena.
- Studie- och yrkesvägledningen i den svenska skolan bör stärkas.
- Information om högre utbildning bör finnas tillgänglig på ett flertal språk.

Högre utbildning som plattform för integration

Svensk högre utbildning skulle kunna fungera som en drivande motor för integration. Väntan på ett uppehållstillstånd är ofta lång och med nuvarande regelverk utnyttjas tiden inte effektivt. Asylsökande som har oavslutade studier eller som vill påbörja en högre utbildning borde ges möjlighet att studera redan under asylprocessen. Det skulle inte bara skapa en meningsfull tillvaro för individen och underlätta deras framtida jobbchanser. Det skulle även tillföra nya perspektiv till svenska universitets- och högskoleutbildningarna. Sverige har mycket att vinna på att ge asylsökande tillträde till högre utbildning. Kostnaden för detta bör tas ifrån ett lämpligt utgiftsområde i statsbudgeten.

Därför anser Saco studentråd att:

- Det ska vara möjligt att studera på högskolan även under asylprocessen.
- Utbildning ska likställas med arbete i försörjningskravet för uppehållstillstånd.

Alla ska känna sig trygga under utbildningstiden

Ekonomiska och sociala förutsättningar ska inte avgöra en individs möjlighet att genomgå högre utbildning. Både för att kunna ta steget till högre utbildning och för att klara studietiden är det viktigt att studenter har tillgång till ett allmänt finansierat studiemedel, ett tryggt boende samt fungerade sociala trygghetssystem.

Studiemiljö

Goda studieresultat kräver en god studiemiljö. Heltidsstudier ska vara en heltidssyssla och kräva en studieinsats som varken motsvarar mer eller mindre än en normal arbetsvecka.

Därför anser Saco Studentråd att:

- Studenter ska ha goda förutsättningar att påverka och förbättra den fysiska och psykosociala studiemiljön.
- Utbildningens upplägg ska vara utformat så att den går att kombinera med det övriga livet och schemat ska kommuniceras med framförhållning.
- Studenthälsan ska vara tillgänglig och hålla hög kvalitet.
- Universiteten och högskolorna ska aktivt verka för jämlikhet och jämställdhet på alla sina utbildningar.

Ekonomisk trygghet

För att kunna fullfölja sina studier är det viktigt att studenter har en ekonomisk trygghet. Det är viktigt att studiemedlet är anpassat efter studenters behov och levnadsomkostnader och att det räknas upp på ett sådant sätt att det motsvarar utvecklingen av en students faktiska kostnader. Heltidsstudier är en heltidssyssla och det ska inte krävas av studenter att arbeta vid sidan av sina studier för att klara av sin privatekonomi. Vare sig de studerar i Sverige eller utomlands.

Därför anser Saco Studentråd att:

- Studiemedlet ska vara allmänt finansierat och utformas på ett sådant sätt att det möjliggör studier för studenter med olika livssituationer, oberoende deras sociala och ekonomiska bakgrund.
- Det ska finnas ett fribelopp som tillåter studenter att arbeta vid sidan av sina studier. Fribeloppet ska endast baseras på arbetsinkomst intjänad under veckor med studiemedel.
- Antalet veckor med studiemedel ska vara anpassat efter utbildningarnas nuvarande längd och främja progression i studierna.

- Det ska finnas dispensvillkor som skapar förutsättningar för studenter att avsluta en påbörjad utbildning eller komplettera en avslutad utbildning. Villkoren i dispensreglerna ska vara transparenta och förutsägbara.
- Studiemedlet ska medge täckning för de extra kostnader som utlandsstudier medför. Den ökade belåningsgraden ska tydliggöras vid ansökan.
- Tilläggsbidraget för studenter med barn ska täcka de ökade omkostnader som föräldraskapet innebär och det ska betalas ut till båda föräldrarna i de fall båda studerar.

Trygghet i socialförsäkringarna

Studenter har, precis som övriga grupper i samhället, ett behov av att det offentliga ställer upp när det oförutsedda inträffar. Studenter som blir sjuka, föräldrar eller arbetslösa efter examen har rätt till välfungerande sociala skyddsnät, som främjar återgången till studier och underlättar övergången till arbete.

Därför anser Saco Studentråd att:

- Det ska vara möjligt att vara sjukskriven på deltid och studera med studiemedel på deltid.
- Lärosäten och utbildningsanordnare ska ha rehabiliteringsansvar för sina studenter.
- Föräldrapeng för studenter ska motsvara minst 80 procent av fullt studiemedel för motsvarande studietakt.
- Möjligheten att skydda sin SGI ska kopplas till studier, inte till studiestödet.
- Trygghetssystemen ska vara transparenta och enkla att förutse och lärosätena ska informera studenter om det regelverk som gäller.

Nyexaminerade studenter som hamnar i arbetslöshet står idag många gånger utanför arbetslöshetsförsäkringen. Såväl samhälle som individ har mycket att vinna på en trygg övergång från studier till arbetsliv.

Därför anser Saco Studentråd att:

- En form av ekonomiskt stöd för nyexaminerade studenter behöver finnas för att underlätta möjligheten att söka kvalificerade jobb.

Studentbostäder

Tillgång till en bostad är en grundförutsättning för högre studier. Bostadstillgången ska inte utgöra ett hinder för den student som vill eller behöver flytta för att studera vidare.

Därför anser Saco Studentråd att:

- Studentbostäderna ska spegla studentgruppen. Vid uppförande av studentbostäder ska hänsyn tas till att studentgruppen är heterogen och bestående av individer med varierande och särskilda behov.
- En students ålder och familjesituation ska inte påverka dennes möjlighet att få bostadsbidrag. Reglerna för bostadsbidraget ska vara transparenta och förutsägbara.
- Antalet studentbostäder ska matcha studentpopulationens behov, så att den som vill flytta för att studera eller praktisera har möjlighet att göra så.
- Studenter som behöver flytta för en obligatorisk praktikperiod eller annan verksamhetsförlagd utbildning ska ersättas för dubbla boendekostnader, resekostnader och andra eventuella merkostnader som uppstår.
- Alla studentbostäder ska upprätthålla god standard

Trygghet för doktorander

Goda villkor och trygghet för anställda på lärosätet är en förutsättning för att utbildningen såväl som forskningen ska hålla hög kvalitet. Det gäller inte minst doktorander. Förekomsten av stipendier som ersättning för arbete skapar ojämlikhet, problem med sociala skyddsnet och bidrar till ett otydligt arbetsgivaransvar.

Därför menar Saco Studentråd att:

- Alla som arbetar vid en högskola ska vara anställda.
- Doktorander ska erbjudas anställning från första utbildningsdagen. Stipendier eller utbildningsbidrag som ersättning för arbete ska inte vara tillåtet.
- Doktorandtjänster ska utlysas allmänt för en rättssäker antagningsprocess.

Rättssäkerhet och trygghet vid examination och betyg

Examination och betygssättning av det arbete som studenter utför under sin utbildning är avgörande för en framtida karriär. Det gäller såväl de som önskar att gå vidare ut i arbetslivet som inom akademien. Brister vid examination och betygssättning kan få allvarliga konsekvenser. I dagsläget är möjligheterna att få sina betyg omprövade små.

Därför anser Saco Studentråd att:

- Samtliga studenter ska ha möjlighet till omprövning av sitt resultat hos en oberoende examinerare.
- Studenter ska ha tillgång till en rättssäker prövning vid misstänkt fusk.

- Tydliga och målbaserade betygskriterier ska ligga till grund för examination.
- Lärosäten ska så långt det är möjligt ge studenter anonymitet vid examination.

Högre utbildning ska ge goda förutsättningar att hitta rätt jobb, inte bara ett jobb

De flesta som börjar en högskoleutbildning gör det med sikte på sitt framtida yrkesliv. Det är Saco studentråds vision att alla nytexaminerade studenter ska ha goda förutsättningar att hitta ett relevant och kvalificerat arbete. En god arbetslivsanknytning är därför en central del i vår politik. En högre utbildning ska vara användbar och ge studenterna beredskap att möta förändringar i sitt framtida arbetsliv och övergången mellan studier och arbetsliv måste därför bli enklare och tryggare.

Arbetslivsanknytning i högre utbildning

Teori och praktik innebär ingen motsättning, tvärtom. Det är viktigt att synliggöra hur akademiska kunskaper kan omsättas i praktiken. En god arbetslivsanknytning är en förutsättning för att utbildningen ska bli användbar för studenten på arbetsmarknaden. Det är viktigt att ha i åtanke att arbetsmarknaden är i ständig förändring. Den högre utbildningen måste förbereda studenter för en bred och flexibel arbetsmarknad.

Därför anser Saco Studentråd att:

- Samverkan med det övriga samhället inom högre utbildning ska uppvärderas och uppmuntras, till exempel genom praktiska inslag i utbildningen och arbetslivsintegrerade uppgifter.
- Lärosätena ska erbjuda studenter kontakter med sin framtida arbetsmarknad, såväl inom offentlig som privat sektor.
- Lärosäten ska erbjuda valbar verksamhetsförlagd utbildning (VFU) och praktik för alla studenter.
- Praktik och verksamhetsförlagd utbildning ska ha en tydlig koppling till den högskoleförlagda utbildningen.
- Lärosätet ska erbjuda en välfungerande studie- och karriärvägledning före och under studierna.
- Studentens handledare i den verksamhet där utbildningen bedrivs ska ha tid avsatt för den enskilde studenten och god insyn i sitt handledaruppdrag.

Alumner har unik kunskap om hur väl deras utbildning förberett dem för arbetslivet och är därför en viktig del i kvalitetsarbetet. Trots att utexaminerade studenter är viktiga för att kunna säkerställa utbildningarnas användbarhet görs inga ordentliga uppföljningar av alumner.

Därför anser Saco studentråd att:

- Lärosätena ska systematiskt följa upp dess alumner vad gäller etablering på arbetsmarknaden samt utbildningens användbarhet.

Smidiga vägar genom högre utbildning

En god genomströmning är viktigt för både samhälle och individ. Goda förutsättningar att ta sin examen på utsatt tid är avgörande för att högre utbildning ska löna sig. Ett ofrivilligt försenat inträde på arbetsmarknaden leder till en lägre livsinkomst och försämrad pension.

Därför anser Saco Studentråd att:

- Det ska finnas ett större utbud av relevanta kvälls- och sommarkurser som möjliggör för studenter att bredda sin utbildning eller förkorta densamma.
- Det ska finnas goda möjligheter att tillgodoräkna sig högskolepoäng vid byte av studieort

Ta vara på internationell kompetens

Utländska studenter och doktorander är en värdefull resurs. Utöver sina nyvunna kunskaper kan de bidra med ett internationellt perspektiv i verksamheten. Dagens regelverk är dåligt anpassat för den som vill stanna och arbeta efter examen eller disputation. Det är ett slöseri med kompetens när dessa individer tvingas lämna landet. Sverige ska ta tillvara på internationell kompetens, inte slösa bort den.

Därför anser Saco studentråd att:

- Det ska vara enkelt för utländska studenter som vill arbeta i Sverige efter examen att få tillfälligt uppehållstillstånd med arbetstillstånd.
- Det ska vara enkelt för doktorander som vill arbeta i Sverige efter disputation att få permanent uppehållstillstånd lika alla andra som arbetat i Sverige i minst fyra år.
- Det ska finnas goda möjligheter för invandrade akademiker att komplettera sin utbildning i syfte att kunna utöva sitt yrke i Sverige.

Högre utbildning ska främja kreativitet och nytänkande

Den högre utbildningen ska erbjuda kreativa miljöer med möjlighet för studenter att utveckla idéer och omsätta kunskaper i praktiken. Samhället och arbetsmarknaden är i ständig utveckling. Genom att skapa förutsättningar och uppmuntra studenter att tänka nytt och omvandla teori till praktik kan de bli mer konkurrenskraftiga på arbetsmarknaden, såväl nationellt som internationellt. Ett utvecklande och kreativt förhållningssätt är användbart såväl vid en karriär inom akademien, som om studenten väljer att starta eget företag eller vara anställd. Genom varierande studiemetoder, undervisningsformer och arbetsätt kan studenters kompetenser utvecklas och hen kan få en bredare bild av hur utbildningen sedan kan användas.

Därför anser Saco studentråd att:

- Kritiskt tänkande, kreativitet och innovationsförmåga ska vara en del av den högre utbildningen.
- Studenter ska informeras om och uppmuntras att använda sin utbildning och sina kompetenser på en bred arbetsmarknad.
- Lärosätena ska skapa förutsättningar för och uppmuntra till samverkan mellan utbildningar och ett tvärvetenskapligt förhållningssätt.
- Lärosätena ska erbjuda varierande undervisningsformer, anpassade efter utbildningens karaktär och kursernas lärandemål